

REAALI Poiss

Nr 168 | November 2019

Tallinna Reaalkooli ajaleht | rp.real.edu.ee

HEI-HEHO, REAALIRAHVAS!

Olgu see hea või halb, on seda lehte lugedes enamus sügist juba ühel pool. Ja üks ta ole üks pöörane aeg: sörmused, märgid, kollokviumid, aasta esimene arvestuste nädal jne jne. Sügis seab paika kursi, millele jaanuaris naasta, kui veelgi hullumeelsem detsembrikuu on möödunud.

Taolisel ajal on imelihtne kõiges selles klirisevas virvarris end ära kaotada ning ujuda kuni pörkad juunis vastu vastaskallast.

ARMAS KOOLIPERE!

Ilusat novembrikuud! Minu tõine aasta Reaalkooli Esinduskoja presidendina on ilusti alanud. Suur aitäh teile, kes te aktiivselt meie koolielu hubasemaks muudate, olgu see siis ürituste korraldamine, koolilehte kirjutamine või aktiivselt kooliüritustest osa võtmine – super, nii paneme lõpuni välja!

Novembrikuu lehes ei plaani ma detailset rääkida REK-i tööst – sellega saate ennast

Siis on juba hilja vaadata, kas jääd oma tulemusega rahule või mitte. Seega astu korra endast välja (mitte esoteeriliselt, vaid analüüsivalt) ning heida pilk sellele, mis Su elus hetkel toimub. Mõtles selle peale, kas kahetseksid oma praegust ajakasutust hiljem: ehk tuleks rohkem sporti teha? ehk rohkem sõpradega jaurata? võibolla rohkem õppida?

Aja kiirest möödumisest ei saa üle ega ümber ning on oluline elada hetkes, sihiga tulevikku. Ei saa jääda vigisema selle üle,

mis oli minevikus, kuigi vigadest saab ja peab õppima. Nii et ära ahasta seda ühte nigelat ajaloo tööd, mis omal ajal terve kursuse nässu keeras: *veel* on aega seda heastada.

Pööra pilk lehte, olevikku ja tulevikku ning loodetavasti veereb Sul kõik sujuvamalt kui mõnel teisel rattaga moodustisel.

Nicolas Lotman 135B

pärast väljas käimist jätkub jälle energiat, et pimedale ajale vastu võidelda. Kui see ei aita, siis röökige patja ja pigistage silmad kinni, kohe on vaheaeg.

Head reaalikad, töökad ja harivat õppeaasta jätku! Olge muhedad, olge isikulised ja mis kõige tähtsam: nautige iga hetke, sest iga hetk on ainulaadne!

Gregor Pihlak 135B
REK-i president

KÜLALISED

Kolmapäeval, 27. novembril külastasid Kanada kindralkuberner Julie Payette ja president Kersti Kaljulaid Tallinna Reaalkooli, mil toimus vestlusring riigipeade, kooliõpilaste, kosmosekoolide võrgustiku ja Tallinna Tehnikaülikooli kosmoseprogrammi üliõpilastega kosmoseuuringutest ja selle tulevikust, teaduse vajalikkusest ja inimlikkuse säilitamisest. Samuti osalesid nad 5. klassi programmeerimistunnis ning huvilised said kuulata murdmaasuusataja Beckie Scotti esitlust spordist ja oma teekonnast tippu.

Ühispiilt Kanada kindralkuberner Julie Payette ja president Kersti Kaljulaidiga
Allikas: Reaali koduleht

MIDA LUBAS REK-I PRESIDENT GREGOR PIHLAK?

1. Avatud aula
2. Garderoobikohustuse kaotamine gümnaasiumis
3. Prügi sorteerimise täiustamine
4. Kohviautomaat
5. Gümnaasiumile 2. eelisvahetund puhvetis
6. Pannkoogid tagasi sööklasse
7. Filmiööd Reaalis
8. Uus valimissüsteem REK-is

Sisukord

- 2 Toimetaja & presidendi veerg, Külalised
- 3 Märgid
- 4 Arvamus
- 5 Võimalused
- 6 Garderoob
- 7 Sotsiaalmeedia
- 8-9 Raamatupoed
- 10 Habemikud
- 11 Eksperiment
- 12 Taskuhääling
- 13 Filmiarvustus
- 14 Luule
- 15 Kuuküsimus & Väike maja

PÕHIKOOLI RINNUS SÄRAB NÜÜDSEST MÄRK

Birget Kõrvel
138C

13. novembril, Vabadussõjas langenud Tallinna õpetajate ja õpilaste mälestusmärgi ehk Reaali Poisi 92. sünnipäeval alustati uue traditsiooniga: ka põhikool hakkab nüüdsest märke saama. Tõsi, mitte küll nii uhkeid kui abiturium, kuid eks iga asi tuleb välja teenida. Märkide mõte on muuta põhikooli lennud ühtsemaks ning tõsta teadlikkust ja lugupidamist Poisi suhtes.

Õhtu algas kogunemisega koolis, mispeale suundusime Pudi reas välja monumendi juurde, kus põlesid hommikul klasside esindajate poolt süüdatud küünlad.

Kuulasime ära väikese kordava ajalootunni Poisi kohta ning seejärel suundusime aulasse pidulikule aktusele. Paar muusikalist pala ning klasse tutvustavad videod muutsid ürituse pidulikuks ja armsaks. Kui kõik olid direktorilt õnnitlused ja märgi kätte saanud, lubati meil viimased ka rinda panna ja tordi kallale asuda.

Põhikooli märk

Foto: Ingrid Kuusk

Samuti ei puudunud peolt Piret Otsa vahvad seltskonnatantsud, millest kunagi küllalt ei saa. Peale paari-kolme tantsu teatas Piret Otsa kõigi kurvastuseks, et selleks korraks aitab. (Õnneks andis ta meile lootust jõulupeoks ja positiivseks üllatuseks oli juba samal reedel tantsulised vahetunnid.) Peale

seda lahkusid õpetajad aulast – oli aeg meie enda *playlist*’i järgi jalga keerutada ja tantsulõvidel särada lasta. Ja viimastest 138. lennul küll õnneks puudust ei tule! Õhtu oli meeldiv ja kandis täielikult oma eesmärki.

3/3 | VAID LÕPUTUNNISTUS VEEL JÄÄNUD

Terke Kram
135B

Reedel, 8. novembril sai 135. lend endale lõpuks märgid rinda. Sõrmustega võrreldes pole see ehk niivõrd ihaldatud, kuid mu enda sõrmed sügelesid selle järele küll. Tekkel ja sõrmus olid olemas, vaid kolmas – tsiteerides õp Taltsi – „ese” oligi puudu. Ajalootunnis näidati meile erinevate lendude märke ja neid uurides jõudis mulle lõpuks kohale, et olen juba kaks aastat gümnaasiumis käinud ning eksamid juba paistavad. Miskipärast sain olukorra tõelisusest just siis aru. Võttis seest täitsa kõhedaks. Sama juhtus aktusel: aula ees seistes käis seest korra selline jõnksatus läbi, et nüüd lähebki sõiduks. Välismaa ülikoolidesse minejatel on see vist juba läbi käinud, neil natuke järsem tegelemine käsil.

Märgid saime rinda koolipäeva lõpus toimunud aktusel. Ja kuna nimetatud

aktus võtab ikka korralikult aega – klassijuhatajatel tuleb terve abituriumi nimekirja ette laduda – saime nautida lühemaid tunde. Aktusel suuri apsakaid õnneks ei juhtunud. Vahepeal tekkis märkidega väike jämdamine või siis andis pikkuse vahe tunda. Tundus, et kõik on läinud sujuvalt, 135. lend hoiab oma traditsioonidest kinni. Meie „Üks kõikide, üks kõikide” pole kellelegi uudis ning omal veidral viisil oli kuidagi sobilik, et lõpusirge lähenedes taas olukorra natukene vussi keerasime. Mitte küll nii nagu kaks aastat tagasi, kuid siiski. Pole midagi, tegijail juhtub.

Päev polnud veel lõppenud, ees ootas palju huvitavat. Õhtul kogunes gümnaasiumi märgipeole, kus sai omavahel nii vestelda kui ka tantsu vihuda. Esinejad olid väga head ning ära ei jäänud ka legendaarsed Piret Otsa tantsud. Kas tegu oleks ühe korraliku Reaali peoga, kui sealt puuduks hingele kalliks saanud seltskonnatantsud? ..(ei!).. Kell üheksa saabus väga magus hetk. Kõik 12ndikud haarasid üksteisel kätest kinni ja hakkasid

üheskoos laulma: „Välja, välja koolimaja seest, sest aeg on minna magama, kel märki pole ees!”. Ja välja nad läksidki. Välja arvatud paar seltsimeest, kes õhtu jätkudes kelneri rollis olla said. Tõit oli üllatavalt hea, hea töö, 136. lend, poleks arvanudki. Pärast kerget einestamist ja kohvitamist suundusime taas aulasse, seekord märke lunastama. Edasine jääb saladuseks. Õhtu jätku olemusest teada saamiseks tuleb jõuda abituriumisse (või leida UT kõrvalt hetk kelneri mängimiseks).

Tants ja trall ning koolikaaslastega õhtu veetmine tegi kogu ürituse väga meeldejäävaks. Tõesti, need kooliüritused lähevad iga aastaga aina lõbusamaks, võtke osa! 137. lend, edu järgmise aasta märgipeo korraldamisega, ning paarislend, edu jagelemisega, mis märkidega seoses tekib. Ja lõpetuseks üks väike *gem* „salajasest” õhtust – Nicolas, sa oled ikka üks hull vend!

KÕIK ON ÜKS MÄNG

Paul Mark Tammiste 135B

Haruki Murakami romaanis „Norra mets” usub peategelase parim sõber, et kogu elu on mäng ning tema kavatseb selle võita. Tänu sellele lähenemisele suudab ta olla stoiline igas olukorras. Ta õpib inimesi ning oma eriala nii, et ta tunneks mõlemat nagu oma kümmet sõrme. Ta satub oma elumänguga nii

hasarti, et ta ei aja enam taga moraali ega huvitu teiste tunnetest. Ta näeb silme ees ainult oma sihti ning ta tahab näha, kas ta on võimeline selleni ka jõudma.

Kuigi antud näide on üsna ekstreemne, ei ole mängu kontseptsioon meile midagi uut. Oleme mänginud lapsest peale ning seda teevad ka paljud loomad. Õppimist ning tööd proovitakse aina mängulisemaks teha, et naudiksime seda rohkem ning seeläbi oleksime produktiivsemad. Mäng on suurepärane õppevahend, kuna ta baseerub imiteerimisele. Suurema osa enda olemusest ja oskustest omandab inimene jälgendamise kaudu: naeratamine, kõndimine, kirjutamine, kõik. Kui keegi käsib sul naeratada, siis teed seda intuitiivselt. See on motoorsesse mälli juurdunud. Alguses õppisid seda imiteerides oma vanemaid ning saades neilt pidevat tagasisidet: iga kord kui naeratasid, naeratasid vanemad rõõmsalt vastu. Sama lugu kirjutamisega: me omandame oskuse kirjutada, püüdes matkida tähemärke töövihikutes. Nende katsete käigus, läbi vigade ja õnnestumiste, saime kirjutamise selgeks.

Imiteeriv õppimine on elukestev. Me teeme seda alailma. Samuti on võimalik hästi lugeda välja inimese soove läbi kehakeele. Klubides imiteerime selle inimese tantsuliigutusi ja žeste, kellest me huvitatud oleme. Paljud järgivad oma iidoli igapäevarutiini, et olla nendesarnane. Paljud kunstnikud on küsinud: „Kas absoluutset originaalsust on tänapäeval üldse võimalik saavutada? Kas pole see kõik kõigest vana imiteerimine?” Antud

küsimusele on enim levinud vastus, et kui jälgendades midagi oma käekirjaga ning lisades sinna oma emotsiooni, võib seda pidada originaalsuseks.

Kanada psühholoog ja Toronto Ülikooli professor Jordan Peterson usub, et elu

Elul ei saa olla ühtainust sihti, kuna sel juhul jääks indiviid alati rahutuks: ta kas ei suudaks oma elu eesmärki saavutada või ta ei leiaks oma eksistentsis enam mõtet pärast missiooni täitmist.

Peterson usub, et elu on kõigest üks mäng. Tunnustatud psühholoogina teab Peterson väga hästi, kuivõrd käikäes käivad mäng, imiteerimine ja kellelegi meeldimine. Elul ei saa olla ühtainust sihti, kuna sel juhul jääks indiviid alati rahutuks: ta kas ei suudaks oma elu eesmärki saavutada või ta ei leiaks oma eksistentsis enam mõtet pärast missiooni täitmist. Seega sellest perspektiivist vaadates on indiviidi rahulolu määrav hoopis hoiak, millega ta suhtub enda protsessi – ellu.

Ilmneb, et vabatahtlikult ülesannet täitnud inimeste kortisoolitase oli madalam võrreldes nendega, kes täitsid ülesannet sunniviisiliselt. Seega kuigi õpetajatele ja õpilastele meeldibasketesolukordades kasutada fraasi „gümnaasium on vabatahtlik”, siis järgmine kord lähene sellele pigem kui enese proovilepanekule või treeningule, mitte kui otsustavale eksaminädalale. Nõnda ei pruugi perioodi viimane nädal olla nii stressirohke kui varem (unetundide arv sellel nädalal on aga hoopis teine teema).

Šveitsi psühholoog Jean Piaget, keda eriti huvitas laste areng ja õppimisvõime, püüdis oma töö käigus leida evolutsioonilist põhjendust moraalile. Moraal on meie endi leiutis, kuid miks on see tekkinud? Piaget proovis sellele küsimusele vastata, vaadates iniminteraktsioone kui mängu. Piaget mõistis, et tähtis ei ole kõiki mängu võita (võidu korral ei õpi inimene midagi), vaid eesmärk on mängida võimalikult palju mängu. Mida rohkem mängu indiviid

mängib, seda mitmekülgsem mängija temast saab. Selle mitmekülgse kogemuse taustal saab ta eraldada mängude metaoskused – oskused, mida läheb vaja ükskõik mis mängu edukaks mängimiseks. Selleks, et võita elumängu, peab iga päev võitma mini-mänge. Kui indiviid teab mängude metaoskusi, sõltub ta vähem juhusest ning edu protsent on suurem. Kõik taandub klišeele: „Selleks, et võita elu, pead sa kõigepealt võitma tänase.”

Enamus mängud, mida peame oma elus mängima, on loodud teiste inimeste poolt. Seega on kuskil kohtunikud, kelleks on samuti inimesed. Võitmiseks peab olema kohtunikule meelepärane – järgima reegleid. Ent kui mängijast saab tšempion, siis saab ta ise reegleid muuta. Seda kõike imiteerimise reegli tõttu: kõik, kes tahavad tšempioniks saada, käivad (vähemalt esmalt) meistri jalajälgedes, et jõuda sama kaugele.

Seega järgmine kord, kui on vaja motivatsiooni õppimiseks, siis mõtle, et teed seda lihtsalt kiusu pärast. Sa tahad näha, kui kaugele sa suudad minna: mis on sinu piir. Kool on kõigest üks mängudest me elus, kuid tänu oma otsekoheusele ja kindlatele reeglitele on kool hea algmudel, mille peal eluga mängimist harjutada. Mõningate õpetajatega on selle mängu mängimine tülga, kuid see on paratamatu: selleks, et tšempioniks saada ja reegleid muuta, tuleb kõigepealt endale reeglid selgeks teha ning näidata kohtunikele, et oskad neid järgida. Jõudu ja mängu-isu, mu kallid kooliõed ja -vennad, ning mängulist eluviisi!

NB! See, et elule saab läheneda mänguliselt, ei tähenda, et sellele peaks lähenema nihilistlikult.

Seega järgmine kord, kui on vaja motivatsiooni õppimiseks, siis mõtle, et teed seda lihtsalt kiusu pärast.

Nihilism ei ole mõistlik viis elamiseks ning eriti kahjulik on see noore inimese motivatsioonile end arendada. Nihilismi üle arutlemine pole aga käesoleva mõttemängu eesmärk.

PS. Kuigi koolile võib mänguliselt läheneda, siis pole tegu mänguga: keskhariduse korralik omandamine on tähtis!

TALVISTEST VÕIMALUSTEST

Markus Vaher
135B

Talv on pikk ja pime, heal juhul asjalik. Kui sa pole oma detsembrit, jaanuarit ja veebruarit veel täis broneerinud, siis on siin mõned võimalikud tegevused. Soovin kõigile muhedat hülgevaimustust!

USA saatkond Eestis rahastab iga aasta õpilaste osalust erinevatel välisprojektidel, sel talvel on neist kandideerimistähtjad kahel menukamal:

Benjamin Franklin Transatlantic Fellowship (BFTF) Summer Institute on suveprogramm U S A s , k u s käsitletakse erinevaid

teemasid nagu kodanikuühiskond, keskkond, õigusteadused, kultuur ja meedia. Programm kestab 4 nädalat (kogu juuli) ning toimub Indiana osariigis ja Washington D.C.-s; selles osalevad 55 õpilast erinevatest riikidest. Isikliku kogemuse põhjal võin kinnitada, et tegemist on meeltelt hea võimalusega. Lisaks teadmiste ja uutele sõpradele saad endale 14-lennulise rahvusvahelise kogukonna, kes kohtub iga-aastaselt mõnes Euroopa linnas ning kelle hulka kuuluvad nii diplomaadid ja ettevõtjad kui kunstnikud ja teadlased. Et kandideerimisprotsess pole eriti kurnav, on sellest võimalusest kinnihaaramine peaaegu kohustuslik! Tähtaeg on 3. veebruar 2020.

Teine variant on aga **Baltic-American Freedom Foundation (BAFF) Leadership Academy**, kuid see on suunatud 11. klassi õpilastele ning keskendub kitsamalt ettevõtlusele. Osalejad Baltimaadest ja USAst kohtuvad erinevate kohalike ettevõtjatega, teostavad turu-uuringut

ning tutvustavad oma (kohapeal loodud) äriplaani. Suveprogramm kestab samuti 4 nädalat (12. juuli – 7. august) ning toimub Maine'i osariigis. Tähtaeg on 8. märts 2020, kuid tegelema tasub hakata juba varem, sest kandideerimisprotsess on üsna nõudlik.

Kõige talvisemat võimalust pakub aga rahvusvaheline vabaihendus **Students on Ice**. Programm kestab 5. juulist kuni 20. juulini Kanada

arktistes piirkondades; kogemus saadakse nii Põhja-Jäämerel, jääl ja maal kui ka viimaks Ottawas. Kandideerima on oodatud kõigi maailma riikide 14- kuni 24-aastased noored, umbes 80% neist saavad ka rahalist toetust (et Kanadasse kohale jõuda üldse). Loomulikult on programmis osalemise eelduseks huvi kliima- ja keskkonnatemaatika ning ka põlisrahvaste vastu (inukituti keelt kõnelev piirkond!); ilmselt eeldatakse ka teatavat külmataluvust.

Märtsis toimub jälle ka **English-Speaking Unioni üle-eestiline inglisekeelne kõnevõistlus**. Tegemist on väärt kogemusega nii 10. kui 11. klasside õpilastele, sest see on arendav esinemis- ning inglise keele oskusele. Samuti on võidu korral võimalik minna ESU rahvusvahelisele kõnevõistlusele Londonisse, kus osaleb ligikaudu 50 inimest üle maailma. Isikliku kogemuse

põhjal soovitan väga-väga soojalt proovimist eriti kümnendikel! Info täpsete kuupäevade ja selle aasta teemade kohta saab inglise keele õpetajatelt.

Eesti väitlusmaastikul on ka mõndagi juhtumas. Veebruaris on tulemas turniir **Hugo Treffneri gümnaasiumis** ning kesk- ja põhikoolide **väitlusmeistrivõistluse II etapp**. Kumbki turniiridest ei eelda varasemat väitluskogemust. 24.-26. jaanuaril toimub rahvusvaheline inglisekeelne keskkoolidele suunatud väitlusturniir **English College Open**. Jah, see on TIK-is. Turniir on hea võimalust arendada oma inglise keele oskust ning ka algajate tasemel väidelda. Samuti on see üsna rahvusvaheline, mistõttu on õhtused sotsialiseerumised ürrid väga ägedad.

Reaali kana on võimalik väitlemisega alustada ja tegeleda igal neljapäeval **Tallinna Keskkoolide Väitlusklubis**, kus on tegevad nii Reaali, GAG-i kui ka TIK-i gümnaasistid.

Ka **Reaali Poiss** ei ütle kunagi ära kirjutamishuvist, uutest ideedest ega õpetajate ütlustest. Võta julgelt ühendust!

Students on Ice

Allikas: Erakogu

LIIGA VÄHE RUUMI JA LIIGA PALJU INIMESI

Susanna Saadre 136A
Annabel Parkman 135C

Vihmased ja porised ilmad tõid tagasi garderoobikohustuse hooaja, mis on viimasel ajal olnud aktuaalseks jututeemaks. Traditsioon, et gümnasistid võtavad hommikuti põhikooli õpilaste jopesid-mantleid vastu, on Reaalkoolile ainulaadne – miks mitte hoida seda elus ja paar korda aastas kooli varem kohale tulla?

Garderoob on hommikuti rahvast pungil. Inimlaviin, mis saabub 7.45–7.50, võtab iga ruutsentimeetri enda alla ja on raske kujutada ette mingitki korda ilma hetkel oleva süsteemita. Või ikka ei ole? Üks 8. klassi õpilastest märgib, et pärast tunde liigub nende klass alati paremalt poolt sisse ja vasakult välja, siiski ei saa me eeldada, et kõik klassid sarnaselt ka hommikuti liiguksid. Kitsikute tõttu on seal põhikooli õpilaste sõnul raske jalanõusid vahetada, eriti kui

kannad kleiti. Tihti lõpeb paelte kinni sidumine püstijalu. Peale inimestest ja kottidest läbi sumpamise peab oma numbra – mis see nüüd oli, kas 346 või 364? – ütleva, täpsemalt hüüdma üle lärmi.

Hetkeks, mil gümnasist on saanud õigesti aru numbrist ja leidnud sussikoti, tekivad uued probleemid. Mis siis, kui su mantli üks trippidest on katki? Või lähed pärast kooli kitarritundi ja võtad pilli kooli kaasa? Põhikooli õpilased tõid selliseid näiteid välja, sest on olnud kordi, kus mantel on vedelenud maas või gümnasist on hooletult pilli garderoobi nurka toppinud. Selliseid olukordi oleks mugavam lahendada, viies ise üleriideid naggisse, kui padjanäoga oma mantli hingeelu lahti seletada.

Gümnasistid arvasid, et tegelikult pole asi nii hull, harva peab ju kohal käima. Kuigi varem ennast kooli vedada võib mõnede jaoks tunduda hullem kui füüsika kontrolltöö, ei saa me väita, et teeme 15 minutit füüsiliselt

Vaikus enne tormi Allikas: Stina Maripuu 136A

Mingid ühiskondlikud kohustused võiksid realistil olla, aga ühest korrast (aastas) täitsa piisaks.

„Mingid ühiskondlikud kohustused võiksid realistil olla, aga ühest korrast (aastas) täitsa piisaks.“ Hiljutised nõupidamised direktsiooniga on viinud tulemuseni, kus hommikuti hakkab leti taga seisma

kolm inimest. REK-i president Gregor Pihlak sõnas, et olukorrad, kus teise või kolmandasse tundi tulev inimene peab 7.40 kooli tulema, on selle abil välditud.

Garderoobikohustus võib põhikooli ja gümnaasiumi õpilase jaoks olla tüütu, aga see on loodud põhjusega – et oleks ühtne süsteem kõige kitsamas nurgas kõige kiiremal ajal.

INFOTULVAS UPPUMINE VÕI UJUMA ÕPPIMINE?

Karmen Laur 136B

Meedias, eriti sotsiaalses, levib teave hoomamatult kiiresti, uputades meid infotulva alla. Ringlevad nii võltsuudised kui propaganda, mis inimeste otsuseid mõjutavad. Valik on sinu: kas mattud informatsiooni rohkusesse, jäädes uskuma kõike nähtut, või omandad vajalikud oskused, et pinnal püsida ja tööni jõuda.

Värske teabe saamiseks ei pea enam uudisteportali avama, veel vähem ootama, mil postkasti pudeneb paberkandjal ajaleht. Nüüd piisab vaid sellest, kui avada sotsiaalmeediaplatvorm – olgu selleks Facebook, Instagram, Twitter või mõni muu –, et koheselt pakutavat tarbima hakata. Infot on aga nii palju, et ei osata eristada ebavajalikku ja väärt vajalikust ja toesest. Kulutulena levivad võltsuudised ja propaganda, mis mõtlematult söödana alla neelatakse. Seda tendentsi võib märgata ka Eestis: Kremli-meelne propaganda ja arvamusiidrite õhku paisatud väited täidavad meediaruumi, ometi suhtuvad elanikud sellesse naiivselt. Loodud on väärväiteid ümber lükkavad ja propagandat

tuvastavad organisatsioonid, kuid need on jäänud üldsusele tundmatuks. Parandame selle vea ning vaatleme viivuks, millised ühendused loovad sinisilmsetele eestlastele kujutelma meedias levivast väärinfost ja propagandast.

Pai- ja murelapsest: sotsiaalmeedia

Sotsiaalmeedial on kaks nägu: üks neist on pailapse ja teine murelapse oma. Pailaps pakub geograafilistest piiridest sõltumatult rohkelt võimalusi teabe kiireks levikuks, suhtlusvõrgustiku laiendamiseks ja teenuste osutamiseks. Murelaps aga aitab muu hulgas kaasa võltsuudiste levikule¹.

Võltsuudistena, mida üldsus tunneb enamasti ingliskeelse sõnapaari ‘fake news’ all, ei mõisteta enam vaid väärat informatsiooni sisaldavaid uudiseid, vaid seda kasutatakse üha rohkem igapäeva kontekstis ja ka poliitmaastikul rünnakuks ajakirjanduse vastu². Nii ingliskeelne väljend ‘fake news’, mis on nüüdseks oma esialgse tähenduse kaotanud, kui ka selle eestikeelne pakutud vaste ‘võltsuudised’ on aga väga ebamäärase tähendusega (vt oktoobrikuu Reaali Poiss „Usu või ära usu”).

Kriitilised puudub

Arvata, et oled võltsuudiste eest kaitstud, on vale. Eesti elanikud ei hinda meediat piisavalt kriitiliselt ja suhtuvad võltsuudiste levikusse naiivselt. Pisut üle poole (54%) puutub enda hinnangul võltsuudistega vähemalt korra nädalas kokku, Euroopa Liidus keskmiselt silmab võltsuudist sama perioodi lõikes aga kaks kolmandikku (68%) elanikest. Ka oskused väärat teavet meedias ära tunda on meil kesised: ligi kaks kolmandikku (64%) Eesti inimestest usub, et suudab võltsuudiseid tuvastada, samas kui EL-i keskmine näitaja on veidi alla kolmveerandi (71%)³. Teisalt on hinnatud kõrgeks Eesti elanike meediakirjaoskus (ingl media literacy) teiste Euroopa Liidu riikide elanike seas: jagame Rootsiga neljandat ja viiendat kohta tulemusena 69/100⁴. Meediapädevus kirjeldab oskusi saadud teavet analüüsida ja hinnata ning selle põhjal adekvaatne hinnang kujundada⁵. Tekib ebakõla: peame end meediapädevaks, kuid ei märka võltsuudiseid, mis meil Venemaa külje all elades hoogsasti ringlevad ja millega ühismeedias kokku põrkume.

Kontrollivad organisatsioonid

Eesti meedias hoitakse silm peal peamiselt vaid Vene-meelsel propagandal ja arvamusiidrite väidetel. Neid organisatsioone ja sisuloomet on aga vajaka – osalt seetõttu, et teadlikkus võltsuudistest ja nende vastu võitlemine on Eestis alles lapsekingades. Et sina ega mina pole immuunne propaganda ega

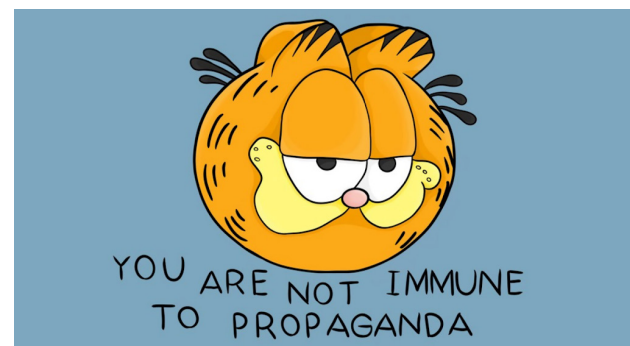
tõepõhjata faktiväidete vastu, tasub järgnevaid kontroll-lehekülgi jälgida, et õppida ümbritsevat infovoogu kriitiliselt hindama.

Propastop (propastop.org) on kaitseliidu vabatahtlike hallatav blogi, mis tuvastab Vene meedia

levitatavat Eesti-vastast propagandat ja kõrvutab valet tõesete faktidega. Lisaks pööravad nad tähelepanu meediakirjaoskusele ning tutvustavad mõisteid, nähtusi ja demagoogiavõtteid, mida meedias ja poliitmaastikul inimestega manipuleerimiseks kasutatakse (näiteks tumereklaam ehk dark ad ja raamistamine ehk framing). Igapäevaselt loendatakse ja avaldatakse Venemaa meediakanalites ilmunud Eestiga seotuid uudiseid (vt propamon.org): näiteks ilmus 20. novembril Vene kanalites suisa 107 Eestiga seotud uudist, päev enne seda aga 13 uudist (Vene meediast käib keskmiselt päevas läbi umbes 10 Eestit puudutavat uudist).

Sarnaselt tuvastab **EUvsDisinfo** (euvsdisinfo.eu) üleeuroopalisel Venemaa-poolset väärinfo levikut ja selleks kasutatavaid võtteid. Eestit (ja teisi Balti riike) puudutavad Kremli-meelsed võltsuudiste artiklid pärinevad peamiselt Kremli-meelsetelt kanalitelt nagu Sputnik News, RuBaltic.ru ning erinevad raadio- ja telesaated, mida tuleks kindlasti vältida.

Faktikontrolle teostatakse tavameedias Eesti arvamusiidrite väljaõeldule. Eesti Väitlusseltsi, EPL-i ja Delfi paar aastat vändatud **Faktikontrolli** projektis jälgitakse ühiskonnategelaste väiteid ning hinnatakse neid 6-punktilisel skaalal: naeruväärne, vale, pigem vale, nii ja naa, pigem tõsi ja tõsi. Faktikontrollid on leitavad nii Delfi/EPL-i kui Väitlusseltsi veebilehelt. Sarnaselt hinnatakse poliitikute ja teiste tegelaste väljaõeldu Postimehe **Valedetektoris** kontrollitaks või valeks, mis avaldatakse

Propagandaoh!

Allikas: Reddit

Postimehe arvamusrubriigi all. Poliitikute väidete tõepärasusele suunab mõtlema ka algatus „**Kust sa tead?**” (kustsatead.ee), mis loodi poolteist aastat tagasi eelkõige tänavuste riigikogu valimiste eel.

Taolisi ühendusi on veel vähe, kuid neile tuginedes saab ülevaate meediast ja seal levivatest ohtudest, arendades nii järkjärgult oma meediapädevust. Pole mõtet joosta (sotsiaal)meedia ja sealse infovooga võidu, vaid tasub õppida teksti kriitiliselt hindama ja tõendusmaterjali otsima.

KUIDAS OLLA TARGEM TARBIJA?

- loe uudiseid tava-, mitte sotsiaalmeediast. Kiire teabe saamiseks võid ühismeedias jälgida Eesti, aga ka välismaa väljaandeid, näiteks The New York Timesi või The Guardianit;
- tutvu allikaga ja veendu selle usaldusväärsuses (teave enamasti leitav „meist” või „about us” kategooria all);
- loe pealkirjast kaugemale, sest klikimagnetist paeluv pealkiri võib ekslik olla;
- suhtu esitatud väidetes kriitiliselt ja küsi endalt, kust autor seda teab. Otsi viiteid allikatele ja kontrolli nende täpsust;
- mõtle, mida sina ise arvad. Tõekspidamised mõjutavad lugeja hinnangut uudiste usutavusest⁶. Sotsiaalmeedia algoritmide järgi edastatakse sulle meelepärased, st sinu arvamust toetavaid uudiseid, võides nii tõe moonutada (seega eelista tavameediat ja vii end teiste seisukohtadega ka kurssi).⁷

¹Ireton, C., Posetti, J. (2018) Journalism, ‘Fake News’ & Disinformation. Pariis: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, lk 60.

²Wardle, C., Derakhshshan, H. (2018) Journalism, ‘Fake News’ & Disinformation. Pariis: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, lk 43.

³Flash Eurobarometer 464: Fake news and disinformation online, 2018

⁴<https://edition.cnn.com/interactive/2019/05/europe/finland-fake-news-intl/>

⁵<https://www.hm.ee/et/meediapadevuse-nadal-2019-enne-motlen-siis-jagan>

⁶Cooke, N. (2018) Fake News and Alternative Facts: Information Literacy in a Post-Truth Era. Chicago: American Library Association, lk 2.

⁷<https://novaator.err.ee/921452/test-tunne-ara-valeuudis>

ALGUSES OLI SÕNA

Nicolas Lotman
135B

Markus Vaher
135B

Raamatupood on pühakoda ja seda nii ateistidele, teistidele ning teistele vahvatele. Need riulirägastikud, kollane valgus ja arvutud kõited loovad terviku, pakkudes igaühele võimalust saada väikeseks jumalaks suurte jumalate kukil ning vaimusoppides esile kutsuda maailm, milles me ei saaks muidu kunagi elada. Ses pühapaigas kohtuvad me ihu, hing ja vaim. Räägime siis poodidest ja raamatutest.

Raamatupood on omamoodi kultuurinäitaja, sest sellest, mida ja kui palju ostetakse, sõltub poodide sisu ja kvaliteet. Kahjuks on märgata langust raamatupoodide ilukirjanduse osakaalust kogumahuga võrreldes. Aina enam tungivad esile esoteerilised, alternatiiv-meditaansilised ja eneseabile keskenduvad raamatud (nt aastahoroskoop on Apollo edetabeli 4. kohal). Samuti on end mugavasti sisse seadnud muu

kergem kirjandus nagu kokaraamatud ja reisikirjeldused. Nõnda tegid kirjastused eesotsas Krista Kaeraga umbes aasta aega tagasi olukorra üle seakisa. Nimelt on kaasaegse väärtkirjanduse tõlkimine äärmiselt ülimalt kahjumlik. Mujal maailmas laineid löövad teosed seisavad polettidel puutumata ning kõrvu jääb kirjastuste nukker ironitsemine kulukate tõlketööde üle „Allahindlusel näeme, raisk“. Praegu küll otsest lärmi kuulda ei ole, ent see ei tähenda, et viirelemine oleks lõppenud.

Rahvas kurdab, et uued raamatud on liiga kallid – tibatillukeste tiraažidega väikeriigis kipub see tahes tahtmata nii olema. Kirjastused on sunnitud tagasi hoidma trükimahuga, sest iial ei tea, kas rahvas teost üldse osta tahab. Jah, meil, õpilastel ilmselt pole pappi loopida, et värskeid teoseid osta, kuid selles, et meie arvukas keskklass neid osta ei jaksa, ma kahtlen. Lihtsalt on odavam ja mugavam minna kinno või suunata raha mõnele restoranilõunale. Siiski paneb riik õnneks õlga alla: meil on Kultuurkapital, hellitavalt Kulka. Väärtkirjanduse tõlkimiseks on võimalik neilt toetust taodelda, mis madaldab õnnestumise korral märgatavalt tükihinda. Kulka programm Avatud Eesti Fond aitab tuua Eesti publikuni teaduslikke ja filosoofilisi tekste ning Hieronymos täita lünki klassikalise või – nende endi sõnasuses – püsiväärtusliku ilukirjanduse tõlgetes.

Probleem on ka noorte kaugenemine eestikeelsest ilukirjandusest. Eestikeelsed tõlked tunduvad kohmakad ning vigased. See mulje võib tekkida kahel põhjusel. Esiteks on parima võimaliku tõlke

pakkumine keeruline, sest kirjastused (ettevõtted!) tulevad vaevu ots-otsaga kokku. Meil on küll pühendunud ja andekaid tõlkijaid (õnnistatud olgu Marju Lepajõe), ent materjali, mida tõlkida, on üksikute tippude jaoks liiga palju. Teiseks on ahenenud ka lugejaskonna (sh meie) sõnavaraline rikkus, mistõttu ei olda harjunud mõistete eestindusi kuulma. Ehk võiks seda konflikt ilmetada võitlus ‘käsikiri’ vs. ‘script’. On ääretult kahju, et elame ajal, mil inimkond ja eestlased selle osana huvituvad vähem kirjandusest, mis arendab meie empaatiavõimet, eneseteadlikkust ning silmaringi. Loodetavasti pole me oma lugemise-lonti veel liialt longu lasknud ja jõuame ühel või teisel moel tagasi vaimutoidu ammutamise poole. Libedat lugemist!

Mis meil on?

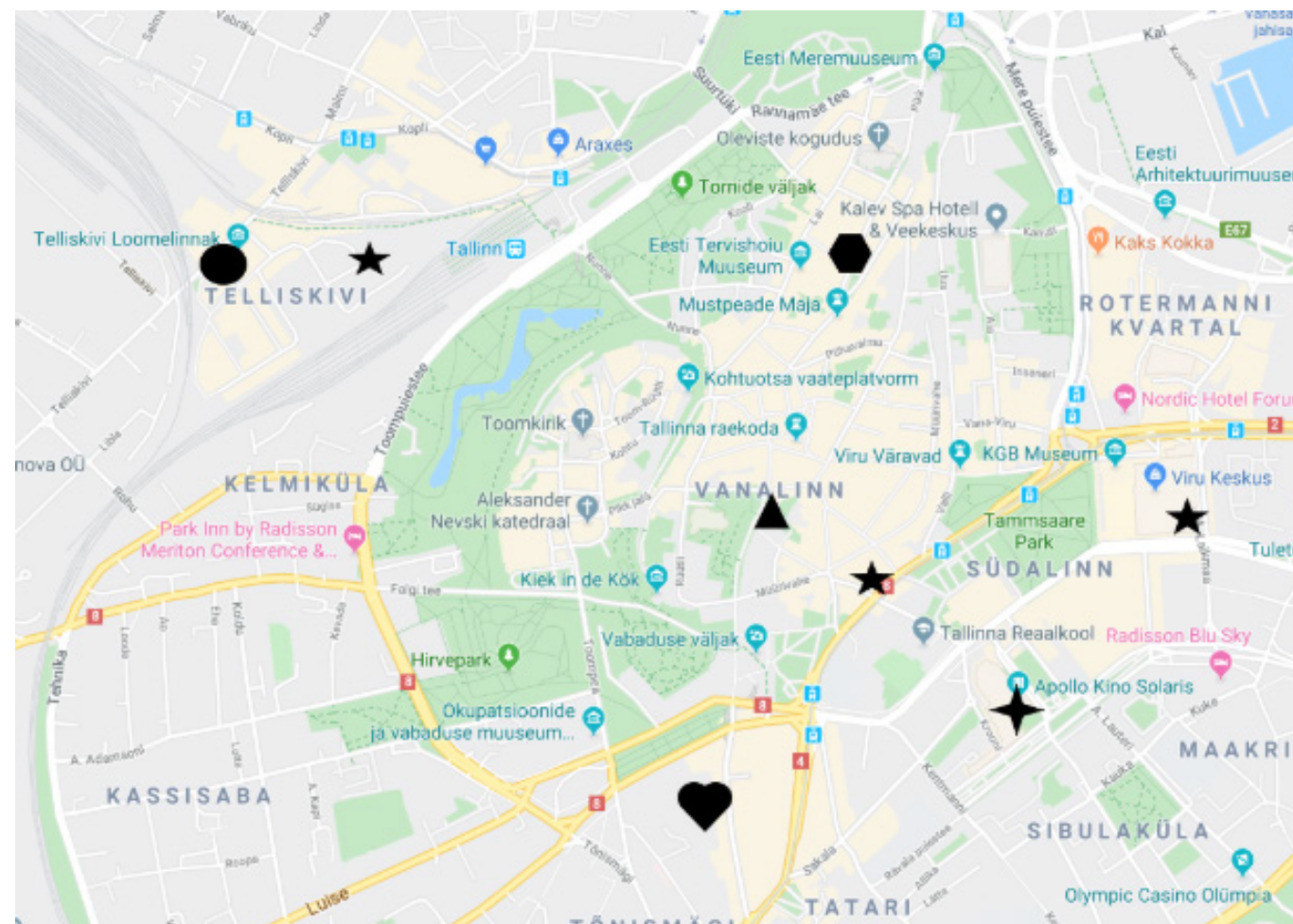
Kõrval lehel (Joonis 1) oleme näidanud (südame)lähedasemate raamatukaupluste asukohad. Rahva Raamat on 5-tipne täheke, Apollo on 4-tipne täheke, Raamatukoi on kolmnurk, Siuru Read on kuusnurk, Puänt on ring ning Ateena on süda(!).

Apollo

Valguse, muusika, ennustamise, katku ja näriliste kaitsja nimeline kaubandushüid Apollo on vähem raamatupood kui elamuskeskus, kust aina enam leiab kõike muud kui raamatuid: nende kodulehel on 12 tootekategooriat, millest neli on pühendatud füüsilistele raamatutele eri keeltes ja üks e-raamatutele. Veelgi tähelepanu raamatutelt hajutamiseks leiduvad kodulehe ülemises ribas otselingid teistele Linnamäe ettevõtetele: Pet City, Apotheke Beauty jne. Kuivõrd see olukord on meelelahutuse seisukohast veel vastuvõetav, siis rahvast see kõrgkultuurile lähemale ei too. Kasumlikkuse nimel on ohverdatud suur osa sellest, mis annab raamatupoodidele völu.

Rahva Raamat

Teine Eesti hiigelkett müüb samuti raamatute kõrval muid kaupu, ent nende spetsialiseerumine on palju ilmsem. Kodulehel ei püüta külastajat esmalt juhtida muude kaupade juurde, vaid tähtsustatakse siiski kirjavara. Hinnaklass sarnaneb Apollo kaupluses pakutavaga ja enamus sisugi riimub, kuid valik on

Joonis 1. Mis meil on?

Allikas: universumi võnked.

sutsu laiem. Lisaks leiab sealt ka piiratud koguses kasutatud raamatuid. Rahva Raamat on laienemas nagu konkurentki, kuid kasvava rõhuga toitlustusel ja atmosfääri loomisel: restoran Telliskivi kaupluses ja kohviku lisamine Pärnu mnt kauplusesse on positiivsed näited sellest arengust. Arvestades, kui olulist funktsiooni on kohvikud ja restoranid täitnud kirjandusloos, on tore, et sellele pöördumisele viidatakse.

Ateena (Roosikrantsi 6)

Ei teadnud, et selline imeloom olemas on? Nojah, enamik ei tea. Ateena on väike kauplus, mis kuulub Eesti Keele Sihtasutusele ning seal leidub valik on kahar, kuid see-eest leiab haritud inimene sealt nii mõndagi, kusjuures vaimustavate hindadega. Näiteks olen kommiraha eest saanud Bertolt Brechti tõlgitud luulet (ülimalt hea, üle aasta juba haaran ikka ja jälle). Kui on iha mõne raamatu järele Avatud Eesti Raamatute sarjast, siis tasub samuti sinna kiigata.

Siuru Read (Pikk 34)

Väike antikvariaat, kust on võimatu tühjade kätega välja astuda. Miks? Peaegu

kõigi raamatute hind on 3€ ja arvukad Loomingu Raamatukogu väljaanded on 1€ tükk. Valik on pisteline, kuid valdav osa riicleid on kaetud eesti ja välismaa klassikutega. Kui oled eriti nohik, võid teatava kultuurikõdina saada ka mõttest, et su pea kohal oli kunagi Artur Adsoni korter.

Raamatukoi (Harju 1)

Raamatukoi on Tallinna antikvariaatide prima ballerina. Sealt leiab nii mõndagi, mida enam polettidelt ei saa või saab mõnusa soodukaga. Raamatukoi riulitelt on kaupa tihti raske leida, kuid õnneks on neil mugav e-pood, kust saab toote olemasolu sekunditega kontrollida ja kaupluses saavad abikäe ulatada juba müüjad, kes kas viivad sind õige riikli juurde või tellivad teose laost sinu nimele.

Puänt (Telliskivi 60a)

Telliskivi uue Rahva Raamatu lähedal pesitseb veel üks omanäoline kauplus – Puänt. Väikse poe omanikud on visiooniga noored, kes on ihu ja hingega asja juures. Sisuks on hoolikalt valitud noored ja vanad kirjanudusklassikud koos rohkete niši-tükkidega. Kui ise hipsteriurgu suundumiseks mahti ei leia,

tasub jälgida Puändi sotsiaalmeediat, mis läbi püsib kursis uute väljaannetega ja kirjandusmaailmaga laiemalt.

Mõned muud mainimisväärsed

Varraku kauplus (Rävala pst 6 / Jaama 1) – soodne tagasihoidlik valik Varraku kirjastuse teoseid; Tallinna Ülikooli kirjastuse kauplus (TLÜ Astra hoone) – soodsamate hindadega laiem valik TLÜ kirjastuse raamatuid (tegu on peamiselt klassika või teaduskirjandusega); Tammsaare majamuuseumi pood (Koidula 12a) – paljud Tammsaare teosed hinnaga 1€.

BOONUSRING!

Rahvusraamatukogu jõululaat (10.12–14.12)

Siin on kõik kohal. Siin on kõik odav. See on see koht, kuhu tulla. Saad raamatuid soodsalt just sel ajal, kui tasuks vaikselt kingituste peale mõelda. Hea kooli lähedal ka: kui aeg käes, siis hüppa kasvõi korra läbi. ☺

Rahvaraamatu kauplus

Allikas: www.rahvaraamat.ee

NO-SHAVE, NO SHAME! | REAALI HABEMIKUD

////////////////////
Kelly Kallaste 136B

Paraku on kätte jõudnud järjekordne sopane värvitu novembrikuu. November ehk hingekuu, kooljakuu, mardikuu, kadrikuu on tegelikult ka meestekuu! Viimastel aastatel on ülemaailmsed populaarsust kogunud liikumised *No-Shave November* ja *Movember*. Mis need õigupoolest on siis? *No-Shave November* (autor pakub eestikeelseks versiooniks 'pügamata november') on 2009. aastal Ühendriikides loodud kampaania, mille käigus julgustatakse mehi pöörama tähelepanu oma tervisele ja minema vähikontrolli. Väljakutsest osavõtjad ei tohi terve novembrikuu habet ajada, et kasvaks loomulik lopsakas habe – see, mille paljud vähipatsiendid kahjuks kaotavad. Organisatsioon kogub rahalisi annetusi, mis kõik aitavad kaasa vähi ennetamisele, uuringutele ja ravile. *Movember* tuleb sõnadest vuntsid (ingl *moustache*) ja november. Eesmärk on mõlemal liikumisel sarnane, aga viimase puhul tuleb kasvatada ainult vuntsi.

Peab tõdema, et palju habemikke Reaalis ei kohta – poisslapsed on gümnaasiumit lõpetades vaevalt täisikka jõudnud ning õpetajate toa täidab peamiselt naissugupool. Ometigi suutis Reaali Poiss, silmad lahti, kooli peal jahti pidada ning ülekuulamisele võtta Johann Mattias Kammiste (136.c), Mark Erik Aan (135.a), õpetaja Erik Mäe ja õppealajuhataja Martin Saar.

Miks kasvatate habet? Kas võtate osa No-Shave Novemberi liikumisest?

Johann: Peres mõlemal vennal on suht tugev habe, tahaks natuke nende moodi olla ja endale meeldib ka muidugi. Koos vendade ja isaga võtame osa.

Mark-Erik: Mulle endale meeldib habe. Tegelikult emale üldse ei meeldi, aga ta on sellega harjunud nüüdseks.

E. Mäe: Ilma habemeta ma näen ma välja nagu 15-aastane.

M. Saar: Minu habe ei kanna täna meditsiinilis-poliitilist *statement*'i. See on – loodetavasti – soliidne ja mehine. Lisaks on habe üks multifunktsionaalne aksessuaar: habemesse saab vajadusel pomiseda ja habemesse saab muheleda; habe on koosolekutel väärtuslik abivahend: seda saab mõltlikult sügada ja sagrida.

Kui tihti ja millal viimati habet ajasite? Johann: Kui ma ei eksi, siis viimati 29. oktoobril, aga mitte täielikult, vaid trimmisin.

Mark-Erik: Päev enne 1. novembrit eelmine aasta. Peale kooli lõpetamist lähen ajateenistusse, aga ülikoolis hakkas uuesti kasvatama, sihin Tolstoi ja Dostojevski poole.

E. Mäe: Täielikult nulli ajasin viimati poolteist või kaks aastat tagasi, muidu umbes korra kuus.

M. Saar: Habet tuleb piirata regulaarselt! Minu habeme väljanägemise järgi on võimalik hinnata minu töökoormust: kui on õppekorralduslikult või üldiselt administratiivsel keeruline periood või olümpiaadihooaeg või valmimas järgmine käsikiri, siis on habe vabapidamisel ja väljub paraku soliidseuse piiridest. Sel juhul on juba keerulisem eristada Reaalkooli keemik-õppealajuhatajat elu hammasrataste vahele sattunud härrast. Lühike vastus: viimati sai piirid paika kolme päeva eest.

Kas ja millised probleemid esinevad habemega?

Johann: *No-Shave Novemberi* käigus on ainult see, et habe näeb väga kole välja, kuna ei tohi mitte midagi teha sellega. Muidu vahel sügeleb lihtsalt.

Mark-Erik: Kammima peab pidevalt, päevas nii 7–8 korda. Toidupuru kinni ei jää, habe on piisavalt pikaks kasvanud ja vuntsid kasvavad ka külgedele.

E. Mäe: Kui vunts liiga pikaks kasvab, võib piima juues piim vuntsi külge kinni jääda. Teinekord, kui korralikult ei kuivata habe, hakkab tilkuma riieetele.

M. Saar: Esimene ja peamine probleem on see, et habe kasvab. Juba Voldemar Panso mõistis habeme katkematut kasvu, kui ta nentis, et talent ei ole habe, mis iseenesest kasvab. Habe on pidevas muutumises. Habe on peatumatu. Samas, see on ka habeme võlu. Staatileine habe oleks veel problemaatilisem.

Kui vanalt hakkas habe hoogsalt kasvama?

Johann: Umbes 16-aastaselt, kuid pigem õrnalt.

Mark-Erik: Viieteistkümneseelt hakkas algselt kasvama, kuueteistkümneseelt hakkasin regulaarselt ajama.

E. Mäe: Pärast keskkooli hakkasin kasvatama, enne ajasin kogu aeg ära, seega

täpselt ei tea, ilmselt kusagil 14-aastaselt. **M. saar:** Ei mäleta täpselt... Alguses oli kasv leebe, aga ca 20-aastaselt tuli juba jõulisemalt sekkuda.

Kas tundub, et habe mingil moel mõjutab inimeste arvamust teist?

Johann: Jah, arvatakse, et olen vanem kui tegelikult. Mõnele inimesele absoluutselt habe ei meeldi, hoiavad isegi distantsi.

Mark-Erik: Näen vist vanem välja. Habe on hea vestluse alustaja, sest kõik esimesena märkavad seda ja küsitakse, kas tohib katsuda.

E. Mäe: Arvan, et midagi ikka mõjutab, näiteks vanem tundun. Kindlasti ilma habemeta on hoopis teine nägu. Aga *No-Shave November* on seotud ka *Movemberiga*. Ma pean tunnistama, et vunts ilma habemeta on suhteliselt nilbe. Kuna see eeldab ainult vuntsi kasvatamist, siis see pigem meenutab klassikalist lauljat Güntherit kui mingit normaalset inimest. Mingi hetk proovisin osa võtta. Lahendasin probleemi nii, et kasvasin mõlemat ja ajasin habeme maha, aga see, mis peeglist vastu vaatas, oli üpris jube. Enne kui vuntsi kiirelt maha ajasin, pidin muidugi proovima, kuidas Adolfini olen... see oli ka päris võigas.

M. Saar: Ei oskagi väga täpselt ise kommenteerida. Mu sõbrad on veendunud, et habe teeb mind kahjuks oluliselt vanemaks. On ka neid, kes väidavad, et mu habe teeb mind viikinglikumaks. See on iseenesest positiivne. Muide, ka Saksa Rahvuse Püha Rooma keisririigi võimekamaid keisreid Friedrich I Barbarossa sai oma nime iseloomuliku punase habeme järgi. Ka skandinaavlaste piksejumalal Thoril oli punane habe. Ma arvan, et minu habe on minu võitluse sümbol. Habe on Reaali loos ka olulisel kohal. Minu habemel on täna kanda mütoloogiline funktsioon.

Soovitusi noortele tulevastele habemikele?

Mark-Erik: Kui hakkad kasvatama, siis algul piirata lõuajooneni kuni habe lõpuks piisavalt pikk, et peidab kõik, mis selle all.

M. Saar: *Be the Beard you wish to see in the world...*

NÄDAL AEGA NULLKULU

////////////////////
Kati-Liina Lättemäe 138B
Emma Huimerind 138B
Fotod: Erakogu

Olen tihti ahastusega prügi välja viies mõelnud, kui palju ma ikka jäätmeid toodan. Seda on liiga palju. Olen teadlikke valikuid teinud juba pikka aega, kuid päris nullkulu (ingl *zero waste*) elustiili polnud ma kunagi proovinud. Haarasin härjal sarvist ja võtsin vastu väljakutse elada nädal aega prügivabalt.

Kilesse mähitud köögiviljad, kolmekordse pakendiga valmistooted, kommid, mis igauks on keeratud eraldi kilepakendi sisse – poes olles jääb silma vaid pakend. Esmaspäeval ostsin lahtiseid pähkleid juhtudeks, kui on midagi kiirelt ampsata vaja. Kusjuures, lahtiselt müüdavad pähklid, küpsised, kommid on enamasti soodsamad kui pakendatud, seega sai ka raha kokku hoitud. Bio- ja Mahemarketides müüakse ka lahtiselt kuivaineid ja oli. Hommikusöögiks söin enamasti võileiba, leiba ja saia ostin oma kotiga ühest pagariärist. Tegin ka ise hummust, mida on saumikseri või blenderiga väga lihtne kodus teha.

Esmaspäeva hommikul avastasini külmkappi vaadates eest haigutava tühjuse. Polnud võimalik süüa nii, et tagajärjeks poleks tühja kilepakendit. Toitsin end õuntega ning pakkisin kooli kaasa ka hunniku karpe ning võrkkotte, et peale kooli toiduotsingule minna. Peale korralikku guugeldamist teadsin, et pakendivabu tooteid võib leida biomarketist. Selgusetuks oli jäänud, kust leida liha või piimatooteid, kuid lootsin, et selle saab nädala jooksul välja mõeldud.

Hummus

Järgmiseks päevaks olin endale entusiastlikult teinud plaani hommikul varem tõusta, et endale süüa teha, kuid nagu sellised asjad tavaliselt lähevad, tundus *snooze button* hommikul palju ahvatlevam kui tõusmine ning ärkasin tavapärasest isegi hiljem. Suure rutuga jätsin hommikusöögi üldse söömata ning haarasin kiiresti kooli kaasa ühe kurva ploomi. Peale kooli üritasin endale siiski Rimist banaani osta, kuid müüja ulatas mulle justkui vägisi tšeki, mis otseteed prügikasti läks.

Koolipäeviti tegin ise süüa kaasa, näiteks karrit või kinoapada, mida sai hea mitu päeva süüa. Varusin kotti pähkleid ja apelsini või banaani, juhaks kui kõht enne trenni kriitiliselt tühjaks läks. Minu igahommikune lemmik on chai latte, kuid seetõttu olen kasutanud palju tetrapakis müüdavat kaerapiima. Seekord tegin aga kaerapiima ise: kaer, vesi, paar datlit ja tsipa soola ära blenderdada ja ongi olemas. Saumisker on nullkulu puhul hädavajalik, nii palju sai tänu sellele kodus ise valmistada. Ka väike nipp: oma korduvkasutatava topsiga on paljudes kohvikutes kuuma joogi kaasavõtmine odavam.

Olin olnud eelmine päev targem ning endale kolmapäevaks söögi ette teinud. Esmaspäeval ostetud toit hakkas juba otsa saama ning olin sunnitud peamiselt õunadest toituma. Söin siiski ka kodus olevaid pakendatud asju, jättes iga kord pakendisse toitu alles ettekäändega, et kui mina pakendit ära ei viska, siis see

Korduvkasutatav puuviljakott

tehniliselt ei ole minu prügi. Miski jäi hinges ikkagi kripeldama, sest nädala eesmärk oli prügi üldse mitte toota. Siiski oli see hea väljakutse ning pani kindlasti järele mõtlema oma prügitoodangu üle.

Minu nullkulu nädal ei olnud üldini prügi vaba. Peab tõdema, et unustasin kasutada korduvkasutatavat taskurätikut tavalise asemel. Samuti kasutasin toiduaineid, mis mul juba kodus lahtises pakendis olid. Hajameelsuse tõttu unustasin ka kord poes makstes linnukese vajutada, et ma ei soovi tšekki. Kuid isegi väikseid vigu tehes suutsin ma oma prügi kogust suuresti kahandada: tegin rohkem kodus süüa, ei ostnud pakendatud tooteid. Õppisin tegema vahet mugavusel, soovil ja vajadusel ning mõistsin, et säästlikumaid valikuid on küllaltki lihtne teha. Iga muutus algab iseendast!

Hommikusöök

TASKUHÄÄLINGUD EHK 10 KUULAMISSOOVITUST SÜGISÕHTUTESSE

Liis Liivand
135A

Taskuhäälingud (tuntud ka kui *podcastid*) koguvad tänapäeval üha rohkem populaarsust, sest need on kergelt kättesaadavad nii arvutist kui telefonist igal ajal ja igas kohas. Enam ei pea olema õigel ajal raadio ääres ning paljudest raadiosaadetest on saanud menukad taskuhäälingud. Tegelikult moodustavad raadiosaated väikese osa kõikidest taskuhäälingutest, sest taskuhäälingut ise salvestada on praegusel ajal väga lihtne. Taskuhäälinguid tehakse Eestis tõepoolest palju ning järgnevast soovituslistist peaks kõik endale midagi meelepärast leidma.

„Rahva oma kaitse”

Saade, kus kaks meest räägivad Eesti igapäevaelust, kuid väga harva jõuavad ühele arvamusele ning nende ühtegi sõna ei või liiga tõsiselt võtta. Tegemist on Raadio 2 igapäevasele humoorika saatega, mille saatejuhtideks on Mart Juur ja Andrus Kivirähk. Saadet on tehtud juba üle 20 aasta, kuid neil meestel jutuaainest juba puudust ei tule. See on üks tõeliselt muhe ja lõbus kuulamine.

„Armastusest”

Ülenädalastes saadetes räägivad saatejuhid Elina Naan ja Veiko Tubin koos külalistega elust ja tunnetest ning jõuavad alati lõpuks tagasi armastuseni. Kui eestlastele üldiselt ei meeldi oma tunnetest rääkida, siis see taskuhääling parandab selle vea väga siiral ja puudutaval viisil. See on kerge kuulamine ning sobib suurepäraselt

pimedatesse sügisõhtutesse, mil spliin vaevab ning oleks vaja kinnitust elu iludusele.

„Ööülikool”

Targad inimesed räägivad tarkadest asjadest, kuid kui veidi keskenduda, võivad kõik räägitust aru saada. Mitmesaja osa seast leiab igaüks endale sobiva ja huvipakkuva teema. Iga saade sisaldab ühe asjatundja loengut, teemadeks on üldiselt humanitaarteadused, filosoofia, kultuur. See on ilmselt üks prestiižikamaid taskuhäälinguid, mille kuulajatel on põhjust tunda end intelligentselt.

„Be 1st!”

Saates räägivad Sandra Raju ja Kaili Killing inimestega, kes on elus kaugele jõudnud ning ei karda elada täiskäigul. Räägitakse edukate sportlaste ja ettevõtjatega, et mõista nende mõttemaailma ning püüda nende kogemustest õppida. Igas saates on erinev külaline, kelle ellu süüvitakse.

„Puhata ja mängida”

„Puhata ja mängida” on ideaalne igapäevane taskuhääling igale videomängude armastajale, kes soovib olla kursis uue ja põneva mängumaaailmas toimuvaga. Saadet veavad Martin Mets, Rein Zobel ja Rainer Peterson. Lisaks taskuhäälingutele on tegijatel ka aktiivne samanimeline Youtube'i kanal.

„Samost ja Sildam”

Ajakirjanikud Anvar Samost ja Toomas Sildam arutlevad igapäevases Vikerraadio saates poliitikaelus toimuva üle. Selle taskuhäälingu kuulamine võib olla üks lihtsamaid viise Eesti eluga kursis olemiseks ning ühiskonna tunnis õpetaja kiituse ära teenimiseks. Kuid nagu kõik poliitikasaated, võib ka see saade tekitada vastakaid tundeid. Kui tekib tunne, et see saade ei pole just sinu jaoks, kuid poliitika pakub huvi, siis tasub tutvuda

ka näiteks saadetega „Poliitikaguru”, „Olukorrast riigist” ja „Rahva teenrid”, sest poliitikasaadete maastik Eestis on lai.

„Mehed ei nuta”

„Mehed ei nuta” on ilmselt üks Eesti tuntumaid spordisaateid, kus Jaan Martinson, Tarmo Paju ja Peep Pahv arutlevad, vaidlevad, kommenteerivad ja ennustavad just ja ainult sporditeemadel. See on parim taskuhääling spordisõbrale, kes soovib iganädalasi kokkuvõtteid spordis toimuvast.

„Digitund”

„Digitund” on tehnoloogiaudiseid kajastav saade, mida juhivad Henrik Roonemaa ja Hans Lõugas. Räägitakse kõigest uuest ja huvitavast tehnoloogiamaailmas. Saate põhifookuses on tarbijaelektroonika, mistõttu on see kasulik kuulamine ka väiksemale tehnoloogiahuvilisele.

„Popkulturstid”

Loodusteaduste doktor Ivo Krustok ja kirjanik-näitleja Jim Ashilevi alustasid taskuhäälingut kolm aastat tagasi Ivo elutoast, kuid nüüd on nad välja jõudnud uhkesse Raadio 2 stuudiosse. Juttu tuleb kõigest, kuid saate keskmeks on siiski popkultuur. Räägitakse raamatutest, filmidest, muusikast ja videomängudest. Tegemist on ilmselt kõige huvitavamate osade pealkirjadega taskuhäälinguga (näiteks „Friigilipp lehvima” ja „Microvetikasoft”) ning see on mõnus kerge kuulamine ja sobib ka kõigile, kes otseselt popkultuurist ei huvitu – popkultuur ümbritseb meid tahes-tahmata.

„Käbi ei kuku...”

Sten Teppani juhitud igapäevases saates vaatavad teineteisele silma laps ja lapsevanem ning räägivad oma loo. Räägitakse lapse ja vanema suhetest ning uuritakse, kui kaugele käbi ikkagi kannust on kukkunud ning miks ta just sinna on potsatanud. See saade aitab suurepäraselt lähemalt tutvuda oma lemmikute kuulsuste eluga, sest saadetest on käinud läbi ligi 100 last ning sama palju lapsevanemaid.

Ⓡ

NÄDAL VANAKOOI MEISTRI FILMIDE KESKEL

////////////////////

Paul Nurk 137A

Oktoobri lõpus toimus kinos Sõprus Alfred Hitchcocki retrospektiiv ehk tagasivaade ühe maailma mõjukaima režissööri filmidele, mille meisterlikkuses veendus nädala lõpuks ka ise (kui soovid numbraid nagu üks õige reaalkas ikka, siis on Hitchcocki filme nomineeritud 46 Oscarile, millest oli kuue laureaati). Hitchcocki lapsepõlv möödus Londonis, kus ta juba noorelt sidus end filmindusega Islingtoni stuudios mitmeid pisitöid tehes, näiteks kirjutas ta tummfilmidele vahetekte. Kolm veedetud aastat Saksamaal mõjutasid tema stiili vaat et kõige põhjalikumalt – Hitchcock räägib lugu läbi tegelaste silmade ning ruumist, kus filmist saab tema lugudes omaette osaline. Üks Hitchcocki kiiksudest on, et pea igas oma filmis astub ta ka ise kamee rollis (ingl *cameo role*) üles, kus ilmub vaid põgusalt kaadrisse vähetähtsa taustategelasena. Vaatleme nüüd mõnd filmi lähemalt:

„Üürnik”, hinnang: 7/10

Hitchcocki enese sõnul tema esimene korralik film, kus sarimõrvar Tasuja tapab igal teisipäeval ühe linalakk neu Londoni udustel tänavatel.

Esialgu oli keeruline tummfilmi vaadata – tundus võõrastav ja raske oli keskenduda –, hiljem aga harjusin ära. Muusika oli hästi kohandatud pildile, vahepeal vihjati või juhatati sisse mõni olulisem hetk, kuid esimene vokaalidega teos oli mulle siiski väga vastukarva – see ei aidanud kaasa süžeele ja meenutas tänapäevast popmuusikat. Oodatult oli palju väljapeetud kaadreid, kus mõnes esines peategelane tegutseva, kõndiva ja mõtleva varjuna. Lugu ei olnud kõige selgem, kuid puäntlik lõpp sidus selle kenasti kokku ja kindlustas filmile koha klassikute hulgas. Mitmed kaadrid olid Hitchcockile iseloomulikult tehtud minimalistlikult pingeliseks: näidati

lähedalt maja ust, kuhu sammus kaabuga kurjakuulutav vari, või kõlas ohvri hirmunud karjatus keset südaöist linna. Kaunilt seob alguse ja lõpu neoonsilt „To-night Golden Curls”, millest täpsemaks arusaamiseks tuleb film ise ära vaadata.

„Sabotaaž”, hinnang: 7/10

Kehvas seisus perekino kaabakast peremees otsustab teenida pisut lisaraha linna saboteerimisega. Filmi näol on tegemist alternatiivse sõjaeelse spioonikaga.

Ei olnud küll kõige sügavam ja meisterlikum lugu, kuid leidis põnevaid hetki ja ootamatusi. Hitchcock on küllaltki ühiskonna- ja riigikriitiline, ka selles filmis vihjab ta kavalalt pereelu liigsele draamaatilisele, asetades nende elamine kinolina taha. Sama arvustavalt mõjub käpardina näidatav agent, kes pereisa järel luurates pealtkuulamise ajal käe akna vahelt läbi pani või restoranis haledalt valetamisega vahele jäi. Perepoeg oli üsna tormakas ja tuulepäine, paistes silma väga elutruu ja lõbusalt poisiliku näitlemisega. Filmi lõpp ei olnud üdini etteaimatav, aga samas ka mitte suureks üllatuseks – see oli küllaltki klišeelik, kuid pinevus püsis viimaste kaadriteni.

„Rebecca”, hinnang: 9/10

Noor seltsidaam abiellub rikka lehest härrasmehega, kuid eelmise abikaasa Rebecca „vaim” hõljub nende kohal.

Tõsiselt hea film. Süžee polnud klassikaline, vähemalt mina polnud varem sellist filmi näinud. Tähelepanuväärne oli, et peategelasel ei olnud oma nime, vaid alles pärast abiellumist hakati teda kutsuma Mrs de Winteriks, nagu mehe eelmist abikaasatki, mis oli oluline nüanss filmi lahti rullumisel. Meeldis, kuidas kõigil värvikatel pea- ja ka kõrvaltegelastel oli oma kindel iseloom: roheline südamluk ja hooliv noor abikaasa, vaikne veidrik

Mr de Winter, kibestunud eelmist Mrs de Winterit ülistav majapidajanna, ullike kojamees, kõrk ja silmakirjalik kõrgkihi daam ning ustav ja sõbralik peateener. Põnev oli vaadata, kuidas noor Mrs kõigi tegelaste vahel laveeris, intriigidesse põimus, kommetesse uppus, olles seejuures ise häbelik, püüdlük ja heasoovlik. Olulised tegelased

„Üürnik”

olid ka loss ise ning Mr de Winteri koer. Raamatukogu stseen oli Hitchcockile väga iseloomulik – pilt andis vihjeid, kuidas tegelasi tõlgendada, näiteks kujutati noort heatahtlikku Mrs de Winterit valges ning õelat majapidajannat ja mehe ebameeldivat sugulast mustas. Filmis esitatud pööreid, lisadetaile ja erinevaid tahke oli uskumatult palju, kuid kõik need moodustasid ühtse terviku – pealtnäha lihtsast loost keris välja ootamatu ja karm tõde.

„Loodest põhja”, hinnang: 6/10

Komöödialik põnevik, kus edukat reklaamiärimeest peetakse kellekski teiseks ja seetõttu satub ta äkitselt luureagentuuride halastamatu maailma keskmesse.

Film meenutas rohkem kergest meelelahutust kui kunsti. Eelmainitud filmidega võrreldes tundus „Loodest põhja” lugu lihtsam ja rebis üllatavalt palju kildu. Süžee oli suhteliselt ettearvatav: klišeid ei vältinud Hitchcock ka siin, kuid pisikesi puänte suutis siiski sisse panna. Pildikeel oli oodatult hea: nii rongikaadrid kui varjudemäng mõjus lummavalt. Pidevalt taustaks kõlav muusika oli päris hea, kuid ei torganud silma, mis iseenesest ei tundunud ei hea ega halvana (võrdluseks: „Üürnikus” oli muusika olulisem, kuid tegemist oli ka tummfilmiga). Taas oli tuntav, kuidas Hitchcock suhtub riiki kriitiliselt: näiteks kujutati külmalt CIA direktori suhtumine üksikisikute eludesse. Ajaviiteline film on hästi tehtud spioonikas, milles ei leidunud midagi, mis vaatajat veidigi pikemaks ajaks mõtlema oleks pannud.

Vanameister Hitchcocki filmid sobisid ideaalselt „Sõpruse” klassikalisesse, peaaegu kuuskümmend aastat vanasse kinosaali. Pisikeselt telefoniakraanilt filmi vaadates ei oleks ma ligilähedalegi kinosaalis kogetud saanud. Oma isikupärase stiili, pinevate kaadrite ning orginaalsete ja hästi jutustatud lugudega kirjutas end jäädavalt filmiajalukku Alfred Hitchcock, *Master of Suspense*. Ⓡ

Paremal on Hitchcock filmist „Püüdmaks varast”

https://the.hitchcock.zone

http://parallax-view.org

HILISSÜGISENE LUULENURK

////////////////////////////////////

Ellen Roper 138B

Hilissügisele pimedusele vastavad salmid
lootusest ja lootusetusest.

„Kõik mis särab, ei ole kuld,“
„Ja mis siis,“ ma ütlen sul,
„Maailm on kaugelt liiga särav,
Et vaid võltskullast tehtud olla.“

- Ingrid Mölder, 138A

vala üks tilk
on janus mu meel
vala üks veel
mu pinge ju keeb
vala niivõrd
et klaasi täis see teeb
ei vaeva pilkama mu pilk
et tõrv oli see

- M.

Kuhu ka lähen, ei tunne ma teed
ees ootavad raskemad ajad
ent minema pean, on tulevik ees
mu minevik kauguses kajab

Nõnda on elu, nõnda on hea
ja nõnda kõik peabki vist olema
põleb mu süda ja põleb mu pea
nii süttin ma isegi põlema

Laul lootusest kumab mu põues
tuleb tulevik, koju mind viib
peab põlema kõik nii toas kui õues
et kõrvu vaid kostuks see lootuse viis.

- M. V.

hauakivid ja romaanid

kadunud sõpra tagasi ootan
võibolla kodus võibolla koopas
tänavad võõrad liigume hooga
seinu mälestusi ära sa võõpa

algus ühel pool ja lõpp teisel
aga mis on veel vahepeal
teadmatus tühjus tükike kooki
äkki jook

ei
jook sai otsa
mahl on otsas

vajadusel hõika appi sul tõttan
palu mult midagigi
ainult viipa

- seen remmelgas

Juba jälle talvised tuuled puhuvad,
kohustused muudkui kuhjuvad ja kuhjuvad,
sa oled väsinud, tahaksid kordki puhata,
ja oma raskuste eest igavikku rutata,
maailm su ümber aina keeb, tee mis sa teed,
ikka oled mitte kuhugi viival teel,
pudelist joodud viimane piiskki,
lootus sureb viimasena, aga sureb siiski.

- Teofrastus

KUUKÜSIMUS | TÕE OTSINGUIL

////////////////////////////////////

Linda Marie Zimmer 137A

**Sel pimedal novembril maadlesid
reaalikad filosoofe aastatuhandeid
painanud küsimusega „Mis on tõde?“. Vastasid nii gümnaasium kui põhikool ning arvamusi pakuti ligi 300.**

Selleks, et teada, mis on tõde, peame kõigepealt välja selgitama, mis tõde on. Ehk siis – kuidas seda defineerida?

Ootuspäraselt pakuti arvukalt, et tõde on miski, mis vastab reaalsusele, st tegelikele asjaoludele. Lihtne ja klaar. Veidi abstraktsemalt määratleti tõtt läbi vale: „Tõeline tõde peitub vääras. Kui asi

pole tõene, siis on ta tõeselt väär.“ Veel kõlas kompaktne variant „Valen’t“. Universaalsete tõeallikatenä määrgiti ära Andrus Kangro, Märten Luup, Delfi, Martin Saare meemid ja Jumal.

Mõne vastuse põhjal võiks öelda, et elame tõejärgses ühiskonnas. Kajama jäid väited, kus tõde ei eksisteerigi või kus too on liialt absurdne piiritlemiseks. „Võimalik on tõestada vaid tõe puudumist.“, „Tõde on teadmatuses – päris tõde ei ole võimalik kunagi teada saada.“ Siiski leidis ka vastajaid, kes andsid tõele romantilisi omadusi nagu „kindel vabastaja“ või „skaala, mille mõõtjaks on südametunnistus“. Üks vastaja kirjutab, et tõde on *alati* olemas.

Küsimustikus oli lisaks välja toodud küsimus „Mis on sinu isiklik tõde?“. Sealt tulevad järgmised tõeterad (need teesid naelutaks küll kooli uksele): „Püreesuppi võib süüa hapukoorega,“ „See pole mitte midagi muud kui üks meem.“ „UT tuleb suvel kirjutada,“ „Grete on lühike,“ „Aega pole olemas.“

Heites hetkeks kõrvale ranged määratlused ja karmid olemuslikud väited, võib nentida, et vähemalt meie kooli seinte vahel kehtib üks ümberlukkamatu ja absoluutne tõde: Reaal on parem kui TIK. ¹²

VÄIKE MAJA MUUSIKALAINEL

////////////////////////////////////

Ronja Mändmaa 138B

Matilda Touart 138B

Reaali poiss käis sel kuul esimese klassi käest uurimas, kas ka nii noortel on muusika kohta arvamus. Selgub, et neil on tegelikult öelda nii mõndagi. Saime teada nii väikeste muusikamaitse kui ka muusika kuulamise harjumuste kohta.

Kui palju te muusikat kuulate?

Kelli: Iga päev.

Georg: Nii palju kui võimalik.

Nora: Siis kui maale sõidan.

Mis on kõige pikem aeg, mil te olete järjest muusikat kuulanud?

Kelli: Täpselt ei tea, aga vist kaks tundi. Kodus isaga kuulasime laupäeval.

Georg: Viis tundi.

Nora: Neli või viis tundi, kui me sõitsime autoga Riiga.

Kas teile tänapäeva räpp meeldib?

Kelli: Jah, väga hea on.

Georg: Jaa! Nublu on mu lemmik. Kuulan kogu aeg.

Nora: Jaa, väga.

Kes on teie lemmikartist?

Kelli: Getter Jaani.

Georg: Nublu.

Nora: Ariana Grande.

Mis on teie lemmiklaul?

Kelli: Ei ole.

Georg: Mina ka.

Nora: Ei tea.

Kas olete mõne artisti kontserdil käinud?

Kelli: Ma käisin Taukari kontserdil, väga meeldis.

Georg: Jaa, Ed Sheerani.

Nora: Ma lähen Rammsteinile sel suvel ¹³

9				8		7	1
7				6	4	8	
							2
	6		4			1	5
	9	7				2	8
4		8			9		3
8							
		2	6	1			8
	7	9		3			1

	4	6				2	
		9	2	6	8		3
			3		7		
5	2	8			6	7	
		7	9			5	6
			5		3		
	9		6	7	4	3	
		3				9	4

		4	2				8
7		9	8		6		5
2	8		9				
	5	2					7
			6	3	7		
9						3	4
					5		3
	2		3		8	7	
5					4	1	

ÜTLUSED

T. Reimann: „Tavaliselt aitavad ikka nõukaegsed kaitseseadmed, need ei lähe kunagi katki.”

T. Reimann: „See on küll huvitav, et te olete hirmsasti matemaatikat õppinud, aga füüsikas vajalik vilumus on puudu.”

P. Karu: „Aeg läheb, õnn kaob.”

P. Karu: „Mina tean, et puberteet on raske aeg, aga puberteet pole raske vaimuhaigus.”

K. Veskimets: „Meil on oma rahvusloom, rahvuslind ja ka rahvusHIV.”

K. Veskimets osutab jooniselaju vagudele ja küsib klassilt, kuidas neid nimetatakse
Õpilane: „Mäluaugud!”

K. Koit: „Kui te nüüd vait ei jää, siis lähete kohe praegu toole tassima. Saali sisse ja saalist tagasi.”

K. Koit kirjandi stiilivigu analüüsisides:
„Koolisüsteem on mõtetu. Tore! Me kõik teame seda, eriti kell 8 hommikul.”

G. Kütt, kui õpilane viskab prügikastist mööda: „Kas piinlik ei ole nii mitu korda mööda visata?”

A. Daniel: „Ma tahaks lihtsalt mõned hambad kurku lüüa, muidu on kõik hästi.”

H. Roos: „Rudolf Tobiase oratooriumi „Joonase lähetamine“ ettekande ajal oli lava täis nagu Kopli tramm täistunnil.”

A. Kell: „Poolrase ei saa olla. Oled kas rase või ei ole.”

A. Kell: „Sügis on meie ilmastikus täiesti tavaline nähtus, ega sellepärast ei pea kohe haigeks jääma.”

A. Kell: „Ameerikas on inimesed niisama õnnatud kui meil siin.”

A. Kell: „Millegipärast on see ikkagi nii, et poliitikutel on kõik sellised ebameeldivad.”

A. Kell: „Kunagi Jüri Ratas oli väga sümpaatne, aga nüüd on ta selline muna.”

A. Kell: „Kellel ei ole töövihikut kaasas? Miks ei ole? Mis mõttega ma kirjutan sinna e-kooli siis? Kuhu ma pean kirjutama: Facebooki, Instagrami, Tinderisse?”

N. Sinjukina õpilasele: „Kas sina oled ka meditsiinisüunas?”

Õpilane: „Ei.”

Sinjukina: „Jumal tänatud!”

M. Saar: „Ma ei jäta teid nii kergesti rahule, ma pean teid ära aktiveerima.”

M. Saar: „Elage nüüd korra natukene, mul on siin nagu kari surnuid vareseid.”

REAALI POISS HIMUSTAB
ÕPETAJATE ÜTLUSI. PALUN
TOOGE KÕIK VÄHEGI
VAIMUKAD SÕNAVÕTUD
MEIE 4. KORRUSE
POSTKASTI VÕI KIRJUTAGE
SIIA:

PALJU ÕNNE!

Erkki Otsman	01.12
Reet Libe	02.12
Reet Varik	02.12
Andrus Kangro	09.12
Anu Kell	13.12
Kaie Matt	23.12
Maarja Kell	23.12

o Peatoimetus

Markus Vaher 135B
Nicolas Lotman 135B
Karmen Laur 136B

o Kujundus

Joosep Viik vil!132
Susanna Mett vil!134

o Küljendus

Regita Luukas 135C

o Toimetus

Liis Liivand 135A
Tom Enriko Kelt 135B
Terke Kram 135B
Gregor Pihlak 135B
Kristjan Nork 135C
Siret Siim 135C
Kelly Kallaste 136B
Gerdo Germann 137C

o Keeletoimetus

Eva Margareta Päts 135B

o Toimetuse nõuandja

Mirja Bluum

o Aitäh

Mark Erik Aan 135A, Paul
Mark Tammiste 135B, Annabel
Parkman 135C, Susanna
Saadre 136A, Johann Mattias
Kammiste 136C, Paul Nurk
137A, Linda Marie Zimmer
137A, Ellen Roper 138B,
Kati-Liina Lättemäe 138B,
Emma Huimerind 138B, Ronja
Mändmaa 138B, Matilda
Touart 138B, Birget Kõrvel
138C, Kelli, Georg ja Nora 146.
lend, Erik Mäe, Martin Saar

o Kaanefoto

Ingrid Kuusk

o Lehe nr

168

			2			3		
9					7		2	
	2	1		8	3		4	
	4			1			9	
8		7				1		6
	1			6			5	
	8		1	4		2	6	
	6		9					8
		3			6			

	9		1		8			
6	1		4		7			
		8		6				
5				7		9		6
	4		6		1		2	
2		7		5				8
				1		4		
			8		5		9	2
			2		6		5	